

Драгиња УРОШЕВИЋ

ЛИРСКО И ЕТИЧНО

Радован Караџић: *Словенски јоси*,
Српска књижевна задруга и БИГЗ, Београд, 1992.

Радован В. Караџић је до сада објавио књиге песама *Лудо које* (1968), *Памтићек* (1971), *Има чуда — нема чуда*, песме за децу (1982) и *Црна бајка* (1990). Тренутно живи на Палама и вођа је босанских Срба у временима смутње и рата.

Рукопис Радована В. Караџића је препознатљив по распону тема од којих главно место заузимају оне везане за историјске догађаје и са историјским реминисценцијама; затим по блискости са природом и соларном погледу на свет и по испољавањима лирских расположења. Он је песник интелектуалних домета и домена тако да он и фактографски план преводи на духовни и душевни. Било да пева, као и цела генерација сарајевских песника из које је поникао, о Гаврилу Принципу, судбини дробњачких војвода, Катовицама, родној Петници — он ће све преточити у соларни вал психичких расположења и душевних стања. Као што импресионира распон тема у поезији овог песника тако на читаоца делује и распон испољених расположења и руковети сложених емоционалних стања. Можда је и нормално очекивати да се све то сусекне у једном избору поезије, али све то доприноси задовољству читања и уживања текста.

Радован Караџић је песник додиривог и недодиривог, конкретног и апстрактног, историјског и психолошког, оног унутрашњег и оног спољашњег, али је песник пре свега света виђеног са сунчане стране човековог живота. Ми у његовој поезији не препознајемо таму јер је он песник етичког а где има етичког нема мирења са злом, а поготово нема фаустовског урањања у лунарно да би се додирнуло знање и са друге стране.

Радован В. Караџић је песник и етничког памћења и записа. Историјско се надовезује на филозофске реминисценције јер се живећи учи добру а не злу. Песник је тај који учи подједнако и из списка и из предања. Историја није само учитељица, она је више од тога, она је матер живота и она ће показати и подучити како да се не расточи оно што је подложно растакању као у песми *Владислав и смрт* која отвара

књигу *Словенски јосѝ* или у песми *Свеѝи Василѝје Осѝрошки* која је дубоко у њеној унутрашњости, у њеном ткиву.

Оно што нас изненађује, а и радује, пошто смо навикли да овог песника посматрамо као вођу босанских Срба, је обиље песама емотивних, психичких стања. Ове песме не пише већ везе једна велика душа. Оне су испеване разним поводима и на разне мотиве, лирске су, топле и нежне. Има међу њима и породичних песама баш као што их је писао наш чика-Јова Змај.

Посебно се треба задржати на песмама за децу, избору који је у ову књигу ушао из књиге *Има чуда — нема чуда*. Оне су највећим делом, мада нису римоване, испеване у метру наше народне поезије.

Књизи *Словенски јосѝ* можемо да пожелимо добродошлицу у наша читалачка искуства и памћења, у наше библиотеке и домове. У њој има песама за читалачко уживање али и за читалачко памћење. Из родне Петнице Радован В. Караѝић је понео осећање природе и правичности, високу власт светлости над пејзажима и животима. Запажање старих етнолога да тамо где је сунце ближе људима и људи су етичнији, постаје актуелно и овим поводом. Историја и природа се преплићу као мајка и старамажка, затим се преплићу са психом као богињом личног усуда, светим кругом нашег духовног и интелектуалног става и садржаја живота. Радован В. Караѝић певајући се успиње за разлику од песника који се обурвавају низ себе, јер он зна да и у висинама постоје дубине. У таквим етеричним висинама и дубинама садржаним у кружном, односно сферичном поимању историје, природе и личне судбине, он гради дом за себе и за своје читаоце. Дом бољи и праведнији од овога на земљи нам подареног. Па, нека му је срећан овај песнички дом а наредни још срећнији!